

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΑΣΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2016

1. ΟΡΑΜΑ

Όραμα του Τμήματος Δασών είναι η διατήρηση των δασών στη βέλτιστη δυνατή κατάσταση και η επίτευξη του μέγιστου περιβαλλοντικού, κοινωνικού και οικονομικού οφέλους το οποίο θα είναι ισορροπημένο, θα στηρίζεται στην αρχή της αειφορίας και θα ικανοποιεί τις προσδοκίες της κοινωνίας.

2. ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Αποστολή του Τμήματος Δασών είναι η προστασία και η προώθηση της αειφορικής διαχείρισης των δασών, καθώς και η βελτίωση του πρασίνου με την ανάπτυξη και εφαρμογή της Δασικής Πολιτικής και Νομοθεσίας, την προστασία των δασών από τις πυρκαγιές, την κλιματική αλλαγή και άλλους παράγοντες, την ενίσχυση των προστατευτικών λειτουργιών των δασών, την προστασία της βιοποικιλότητας, την προώθηση της δασικής αναψυχής και την παραγωγή δασικών προϊόντων.

3. ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ

Η πρόοδος στη Δασική Ανάπτυξη συνεχίστηκε και κατά τον υπό επισκόπηση χρόνο. Οι στόχοι που τέθηκαν επιτεύχθηκαν μέσω της υλοποίησης δραστηριοτήτων που παρουσιάζονται κάτω από κάθε στόχο πιο κάτω:

- Στόχος 1: Η αποτελεσματική προστασία των δασών από τις πυρκαγιές και άλλους παράγοντες
- Προστασία των δασών από τις πυρκαγιές
 - Προστασία των δασών από άλλους παράγοντες
 - Ρύθμιση της εμπορίας ξυλείας και άλλων προϊόντων ξυλείας
- Στόχος 2: Η αποτελεσματική προστασία της βιοποικιλότητας και των άλλων υπηρεσιών των οικοσυστημάτων
- Προστασία της βιοποικιλότητας και των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων
 - Βελτίωση και επέκταση των δασών και του πρασίνου
 - Προσαρμογή των δασών στην κλιματική αλλαγή και ενίσχυση της συνεισφοράς των δασών στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής
 - Ευαισθητοποίηση του κοινού
- Στόχος 3: Ενίσχυση της δασικής αναψυχής και των άλλων κοινωνικοοικονομικών λειτουργιών
- Βελτίωση της δασικής αναψυχής και του τουρισμού και των άλλων υπηρεσιών
 - Διάθεση κρατικής δασικής γης
 - Κατασκευή υποδομής και προμήθεια εξοπλισμού για τη διαχείριση των κρατικών δασών
 - Παραγωγή και πώληση δασικών προϊόντων
- Στόχος 4: Βελτίωση του πλαισίου πολιτικής, της παραγωγικότητας και της εκπαίδευσης
- Σχεδιασμός, εφαρμογή και αξιολόγηση της δασικής διαχείρισης
 - Ευθυγράμμιση με την Ευρωπαϊκή και Διεθνή δασική πολιτική
 - Βελτίωση της παραγωγικότητας και της ποιότητας των υπηρεσιών
 - Βελτίωση της εκπαίδευσης, ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και της έρευνας

4. ΔΑΠΑΝΕΣ

Για την επίτευξη των πιο πάνω στόχων, στον Προϋπολογισμό του 2016 εγκρίθηκαν πιστώσεις ύψους €35.627.311. Το ολικό ποσό που δαπανήθηκε ήταν €33.374.761 (δηλ. ποσοστό απορρόφησης ίσο με 93,68%).

5. ΕΣΟΔΑ

Το Τμήμα Δασών, μέσα στο 2016 είχε έσοδα €5.299.795 τα οποία προέρχονται από προσφορά αγαθών και υπηρεσιών.

6. ΔΑΣΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Οι περί Δασών (Διάθεση Κρατικής Δασικής Γης) (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 2014, που είχαν κατατεθεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων το Σεπτέμβριο του 2014 μετά από δημόσια διαβούλευση και σχετική απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου (Αρ. Απόφασης 77.046, ημερομηνίας 11 Ιουνίου, 2014), εξακολουθούν να βρίσκονται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας. Η πρόταση τροποποίησης αφορούσε τον Κανονισμό 12. Αυτή συζητήθηκε στην Επιτροπή κατά τις συνεδριάσεις της στις 9 Οκτωβρίου, 2014, στις 10 Σεπτεμβρίου, 2015 και στις 8 Νοεμβρίου, 2016. Με τη σχετική πρόταση τροποποίησης του Κανονισμού 12, η απαγόρευση για εκμίσθωση ή διάθεση παραθαλάσσιας κρατικής δασικής γης για ορισμένους σκοπούς, θα αναφέρεται στη ζώνη προστασίας της παραλίας, όπως αυτή ορίζεται από τον περί Προστασίας της Παραλίας Νόμο. Επιπρόσθετα, θα γίνεται εφικτή η εκμίσθωση παραθαλάσσιας κρατικής δασικής γης για σκοπούς δημοσίου συμφέροντος, κατόπιν απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου.

Εντός του 2015 και μετά την καταγραφή όλων των διοικητικών διαδικασιών του τμήματος που επηρεάζουν πολίτες και επιχειρήσεις, είχε ληφθεί απόφαση για βελτίωση και απλοποίηση της διαδικασίας έκδοσης άδειας υλοτομίας δασικών δέντρων και θάμνων που φύονται σε γη πέραν από τα κρατικά δάση. Η σχετική εισήγηση προνοούσε και την τροποποίηση των περί Δασών (Άδειες, Χρήση Δασικών Δρόμων και Εξαγωγή Δασικών Προϊόντων) Κανονισμών του 2012 και 2014. Εντός του 2016 έγινε νομοτεχνική επεξεργασία της Τροποποίησης του Κανονισμού 3, και δημόσια διαβούλευση. Η Τροποποίηση εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο (Αρ. Απόφασης 1695/2016, ημερομηνίας 21 Δεκεμβρίου 2016) και αναμένεται να αποσταλεί στις αρχές του 2017 στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας.

7. ΕΘΝΙΚΟ ΔΑΣΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Η διαδικασία της ετοιμασίας του νέου Εθνικού Δασικού Προγράμματος έχει διακοπεί ως αποτέλεσμα της σοβαρής οικονομικής κρίσης και ύφεσης καθώς και της ανάγκης για ετοιμασία βραχυπρόθεσμου στρατηγικού σχεδιασμού για όλο το δημόσιο τομέα στο πλαίσιο της γενικής κυβερνητικής πολιτικής για πιο στοχευμένη κατανομή των πόρων και λήψη άμεσων μέτρων για επανεκκίνηση της οικονομίας.

Στα πλαίσια αυτά, το Τμήμα Δασών για πρώτη φορά το 2015 είχε ετοιμάσει το δικό του Στρατηγικό Σχεδιασμό. Σε αυτόν καθορίστηκε το Όραμα, η Αποστολή, οι Στρατηγικοί Στόχοι και οι Δραστηριότητες για την επίτευξη των στόχων αυτών.

Έχουν καθοριστεί 4 Στόχοι, 15 δραστηριότητες, 49 δράσεις και συγκεκριμένες ενέργειες κάτω από κάθε δράση για υλοποίηση των καθορισμένων στόχων.

Στη διαδικασία αυτή περιλαμβάνεται επίσης η ετοιμασία πλάνων δράσης, προϋπολογισμού στη βάση δραστηριοτήτων και μαθησιακών πλάνων.

Το 2016 έγινε αναθεώρηση του Στρατηγικού Σχεδιασμού και επικαιροποίηση των ενεργειών για επίτευξη των στόχων.

8. ΔΑΣΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

α) Προστασία από τις πυρκαγιές

Ο συνολικός αριθμός των πυρκαγιών, στην κατάσβεση των οποίων συμμετείχε το Τμήμα Δασών εντός του υπό αναφορά έτους, ανέρχεται σε 248 και αναλύεται ως εξής:

- 24 πυρκαγιές με σημείο έναρξης Κρατική Δασική Γη
- 147 πυρκαγιές με σημείο έναρξης εντός της ζώνης των δύο χιλιομέτρων από τη Κρατική Δασική Γη

- 77 πυρκαγιές με σημείο έναρξης πέραν της ζώνης των δύο χιλιομέτρων από τη Κρατική Δασική Γη

Από τις πιο πάνω πυρκαγιές μόνο 115 έκαψαν δάσος ή άλλη δασώδη έκταση.

Η συνολική Κρατική Δασική Γη που κάηκε εντός του έτους ήταν 2.496,44 εκτάρια από τα οποία τα 5,83 εκτάρια κάηκαν από πυρκαγιές οι οποίες είχαν σημείο έναρξης Κρατική Δασική Γη. Από όλες τις πυρκαγιές, στην κατάσβεση των οποίων συμμετείχε το Τμήμα Δασών, κάηκε επίσης χαλίτικη και ιδιωτική έκταση 866,43 εκταρίων.

Εντός του 2016 υπήρξαν δύο (2) πυρκαγιές οι οποίες κατέκαψαν μεγάλες εκτάσεις Κρατικής Δασικής Γης. Η μεγαλύτερη σε έκταση πυρκαγιά που έκαψε Κρατική Δασική Γη ήταν εκείνη που ξέσπασε εντός της ζώνης των δύο (2) χιλιομέτρων από τα κρατικά δάση στην τοποθεσία "Μάρκος Δράκος" στη κοινότητα Ευρύχου στις 19 Ιουνίου, 2016. Η πυρκαγιά αυτή έκαψε έκταση 1.885,8 εκταρίων, από τα οποία τα 1.727,4 εκτάρια αφορούσαν Κρατική Δασική Γη. Η δεύτερη μεγαλύτερη σε έκταση πυρκαγιά που έκαψε Κρατική Δασική Γη ήταν εκείνη που ξέσπασε εντός της ζώνης των δύο (2) χιλιομέτρων από τα κρατικά δάση στην τοποθεσία "Μαζερή" στη κοινότητα Αργάκας στις 18 Ιουνίου, 2016. Η πυρκαγιά αυτή έκαψε έκταση 763,3 εκταρίων, από τα οποία τα 763,2 εκτάρια αφορούσαν Κρατική Δασική Γη.

Η προστασία των δασών και άλλων περιοχών της υπαίθρου από τις πυρκαγιές, ιδιαίτερα κατά τα παρατεταμένα θερμά και ξηρά καλοκαίρια, είναι το κυριότερο μέλημα του Τμήματος Δασών. Οι πιο σημαντικές δραστηριότητες εντός του έτους προς αυτή τη κατεύθυνση ήταν οι ακόλουθες:

- Συνεχίστηκε η λειτουργία του Σώματος Δασοπυροσβεστών. Προσλήφθηκαν 477 δασοπυροσβέστες και πυροφύλακες.
- Συνεχίστηκαν οι καθημερινές περιπολίες, ειδικά κατά μήκος της οροθετικής γραμμής με σκοπό την πρόληψη, την ανίχνευση και την έγκαιρη επέμβαση σε περίπτωση πυρκαγιάς.
- Η Μονάδα Πτητικών Μέσων συνέχισε επιτυχώς τη λειτουργία της όπως και κατά το προηγούμενο έτος. Τα αεροσκάφη παρέμειναν σε επιφυλακή και εκτελούσαν περιπολίες κατά τις μέρες με υψηλό κίνδυνό έκρηξης και εξάπλωσης πυρκαγιών καθόλη τη διάρκεια της θερινής περιόδου και χρησιμοποιήθηκαν για την κατάσβεση 10 δασικών πυρκαγιών και άλλων 17 πυρκαγιών υπαίθρου.
- Εφαρμόστηκε πρόγραμμα επιφυλακής των Δασικών Υπαλλήλων στους Δασικούς Σταθμούς από τις 15/7/2016 μέχρι και το τέλος της καλοκαιρινής περιόδου.
- Κατασκευάστηκαν 0,3 χιλιόμετρα νέων δρόμων προσπέλασης. Επιπρόσθετα έγιναν βελτιώσεις και συντηρήσεις σε υφιστάμενους δασικούς δρόμους.
- Κατασκευάστηκαν 2,94 χιλιόμετρα αντιπυρικών λωρίδων και συντηρήθηκαν άλλα 955,17 χιλιόμετρα.
- Εγκαταστάθηκαν δύο (2) νέα υδροστόμια, ένα στη Δασική Περιφέρεια Λευκωσίας – Λάρνακας – Αμμοχώστου και ένα στη Δασική Περιφέρεια Πάφου.
- Κατασκευάστηκαν τέσσερις (4) νέες υδατοδεξαμενές στη Δασική Περιφέρεια Λευκωσίας – Λάρνακας – Αμμοχώστου.
- Συνεχίστηκε ο εμπλουτισμός και εκσυγχρονισμός του εξοπλισμού για καταπολέμηση των δασικών πυρκαγιών. Εντός του 2016 αγοράστηκαν τέσσερα (4) μεγάλα πυροσβεστικά οχήματα και ακόμα ένα (1) μικρό πυροσβεστικό όχημα παραχωρήθηκε δωρεάν στο Τμήμα Δασών από τον Φιλοδασικό Σύνδεσμο Κύπρου.
- Συνεχίστηκε η συλλογή μετεωρολογικών στοιχείων από το δίκτυο αυτόματων μετεωρολογικών σταθμών που εγκαταστάθηκε σε διάφορες περιοχές των δασών της Κύπρου. Από τα στοιχεία αυτά εξάγεται σε καθημερινή βάση ο βαθμός κινδύνου έκρηξης δασικών πυρκαγιών σε ολόκληρη την Κύπρο και αποστέλλεται στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης για ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού.
- Το αυτόματο Σύστημα Ανίχνευσης Πυρκαγιών, το οποίο εγκαταστάθηκε στο Δάσος Ακάμα εντός του 2009, συνέχισε να λειτουργεί πιλοτικά.

- Από τις 13/5/2016 μέχρι τις 19/5/2016 γιορτάστηκε η "Εβδομάδα Προστασίας των Δασών", κατά την οποία μεταξύ άλλων έγινε δημοσιογραφική διάσκεψη του Υπουργού Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος στο Συντονιστικό Κέντρο Πυρόσβεσης στην Αθαλάσσια.
- Οργανώθηκε εκστρατεία διαφώτισης και ευαισθητοποίησης του κοινού με διαλέξεις σε σχολεία, στρατόπεδα και άλλα οργανωμένα σύνολα ενώ παράλληλα διανεμήθηκε διαφωτιστικό υλικό και μεταδόθηκαν/ δημοσιεύτηκαν μηνύματα από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.
- Πραγματοποιήθηκαν εκπαιδεύσεις στην κατάσβεση δασικών πυρκαγιών και στη χρήση πυροσβεστικού εξοπλισμού.

β) Παγκύπριο Σχέδιο Πυροπροστασίας της Υπαίθρου

Το Τμήμα συνέχισε την υλοποίηση του Παγκύπριου Σχεδίου Πυροπροστασίας της Υπαίθρου που άρχισε το 2001. Με βάση το σχέδιο αυτό, κατά το 2016 τοποθετήθηκε ένα (1) νέο υδροστόμιο. Επίσης συντηρήθηκαν υφιστάμενοι δρόμοι και αντιπυρικές λωρίδες.

γ) Καταπολέμηση επιβλαβών δασικών οργανισμών

Συνεχίστηκαν και το 2016 οι αεροψεκασμοί καθώς και οι επίγειοι ψεκασμοί κατά του εντόμου της πιτυοκάμπτης (*Thaumetopoea wilkinsonii* Tams). Κατά τη διενέργεια των ψεκασμών χρησιμοποιήθηκαν τα βιολογικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα τα οποία έχουν ως κύριες δραστικές ουσίες το βακτήριο *Bacillus thuringiensis* ssp. *Kurstaki* (Foray 48B) και τον ακτινομύκητα *Saccharopolyspora spinosa* (Tracer).

9. ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΔΑΣΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΔΑΣΩΣΗ

Εντός του 2016, δασώθηκαν τρία (3) εκτάρια και αναδασώθηκαν άλλα 1.109,3 εκτάρια τα οποία αφορούσαν κρατικά δάση που είτε είχαν καεί ή ήταν υποβαθμισμένα.

Οι εργασίες αναδάσωσης και επαναφοράς του περιβάλλοντος στο Μεταλλείο Αμιάντου που άρχισαν το 1995 συνεχίστηκαν. Η μέθοδος της υδροσποράς που εφαρμόστηκε για πρώτη φορά το 2003 συνεχίστηκε με πολύ καλά αποτελέσματα.

Επίσης, εντός του έτους έγιναν εμπλουτιστικές φυτεύσεις σε 25,4 εκτάρια δάσους που είτε ήταν υποβαθμισμένο, είτε δεν είχε ικανοποιητική αναγέννηση καθώς και αναπλήρωση αποτυχιών σε έκταση 21,1 εκταρίων.

Λόγω της μεγάλης πυρκαγιάς στην περιοχή Σολέας, αμέσως μετά τη κατάσβεση άρχισαν οι εργασίες αποκατάστασης της περιοχής με σκοπό να μειωθούν στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό οι αρνητικές επιπτώσεις στις γύρω περιοχές αλλά και για τη γρήγορη αποκατάσταση της οικολογικής ισορροπίας. Τα κυριότερα έργα που υλοποιήθηκαν εντός του 2016 αφορούν αντιδιαβρωτικά και αντιπλημμυρικά έργα καθώς και έργα για αποκατάσταση της πανίδας και των στοιχείων πολιτιστικής κληρονομιάς.

Το Τμήμα Δασών στην προσπάθεια επέκτασης του πρασίνου και υιοθέτησης μίας ενιαίας πολιτικής και πρακτικής για καλύτερη διαχείρισή του, συνέχισε και κατά το 2016 την ετοιμασία σχεδίων τοποιοτέχνησης και προδιαγραφών συντήρησης σε δημόσιους χώρους πρασίνου.

10. ΔΑΣΙΚΗ ΧΩΡΟΜΕΤΡΙΑ

Το 2016 διεκπεραιώθηκαν χωρομετρικές και χαρτογραφικές εργασίες για υποθέσεις που αφορούσαν Κρατική Δασική Γη όπως πιο κάτω:

- Εξετάστηκαν δύο (2) αιτήσεις ανταλλαγής ιδιωτικής με ισάξια δασική γη, σε σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε μαζί με τα εμπλεκόμενα Τμήματα και Υπηρεσίες του Κράτους, με αποτέλεσμα η πρώτη να απορριφθεί και για την δεύτερη να προταθεί στον αιτητή εναλλακτική διευθέτηση. Άλλες τρεις (3) αιτήσεις απορρίφθηκαν απευθείας, καθώς δεν πληρούσαν τα κριτήρια που έχουν θεσπιστεί με βάση τους περί Δασών (Διάθεση Κρατικής

Δασικής Γης) Κανονισμούς του 2012. Τέλος, στάλθηκε Προσχέδιο Πρότασης για μία (1) αίτηση στο Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, για προώθηση της στην αρμόδια Υπουργική Επιτροπή λόγω αρμοδιότητας, καθότι αφορούσε ανταλλαγή ιδιωτικής με ισάξια κρατική (χαλίτικη) γη, της οποίας προωθείται η κήρυξη σε Κρατικό Δάσος.

- Μετά από Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με Αρ. ΚΔΠ 10/2016, ημερομηνίας 22 Ιανουαρίου, 2016, ετοιμάστηκε Πρόταση μαζί με τα σχετικά σχέδια για κήρυξη κρατικών χαλίτικων γαιών του Ακάμα σε Κρατικά Δάση, με τις αντίστοιχες ονομασίες "Ανδρολύκου - Πετράτης", "Χάλαβρον", "Άγιος Γεώργιος", και "Λαόνα", καθώς επίσης και ενσωμάτωση κρατικής (χαλίτικης) γης που βρίσκεται εντός του Δικτύου "Natura 2000" στα υφιστάμενα Κρατικά Δάση "Ακάμας", "Πέγεια" και "Μελέτης". Με την ίδια Πρόταση, όλα τα πιο πάνω κρατικά δάση κηρύχθηκαν σε Εθνικό Δασικό Πάρκο με την ονομασία Εθνικό Δασικό Πάρκο Ακάμα.
- Αποτυπώθηκαν και δημιουργήθηκαν χάρτες μετά από έρευνες για πιθανές επεμβάσεις εντός των Κρατικών Δασών. Από τις έρευνες αυτές διαπιστώθηκαν επεμβάσεις σε 19 περιπτώσεις και για αυτές προωθήθηκαν σχέδια ή/και ιστορικό στους αρμόδιους φορείς για υποβολή στοιχειοθέτησης καταγγελιών ή/και άρσης των επεμβάσεων.
- Έγιναν χωρομετρικές εργασίες στα κρατικά δάση στα πλαίσια εξέτασης αιτήσεων για εκμίσθωση δασικής γης.
- Ολοκληρώθηκε η οριοθέτηση του υπό κήρυξη δάσους "Δελικήπου" και της επέκτασης του Κρατικού Δάσους "Κακορατζιά Α".
- Έγιναν διάφορες χωρομετρικές εργασίες στα δάση "Ξυλοφάγου" και "Ακρωτηρίου", κατόπιν αίτησης ιδιωτών και καταβολής σχετικών τελών.
- Ελέγχθηκε η οροθετική γραμμή και επανατοποθετήθηκαν χαμένα δασικά ορόσημα σε Κρατικά Δάση.
- Χαρτογραφήθηκαν οι περιοχές των πυρκαγιών ενώ ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στις μεγάλης έκτασης πυρκαγιές της Αργάκας και της περιοχής Σολέας.
- Έγιναν υψομετρήσεις και δημιουργήθηκαν χωροταξικά σχέδια στο Μεταλλείο Αμιάντου για την κατασκευή τεχνητής λίμνης και στις περιοχές Καρβουνά, Αγίου Νικολάου Στέγης, στο Εθνικό Δασικό Πάρκο Τροόδους, στις περιοχές Ρούδια και Κάμπου στο δάσος Πάφου και στη περιοχή Κόννος στο δάσος Αγίας Νάπας, για τον σχεδιασμό και κατασκευή διαφόρων άλλων δασικών έργων.
- Έγιναν χωρομετρήσεις, χαρτογραφήσεις και ετοιμασία σχεδίων για το Τμήμα Γεωργίας και το Φιλοδασικό Σύνδεσμο Κύπρου.
- Ενημερώθηκαν τα μητρώα ανταλλαγών, επεμβάσεων, κηρύξεων, επιτάξεων/απαλλοτριώσεων και Αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου.
- Ψηφιοποιήθηκαν όλοι οι δασικοί δρόμοι που κηρύχθηκαν σε δημόσιους μέχρι στιγμής.

Πέραν των πιο πάνω ο Κλάδος Χωρομετρίας του Τμήματος Δασών συνέχισε τις προσπάθειες συγκέντρωσης χωρομετρικών πληροφοριών και στοιχείων από το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, σχετικά με δρόμους, ποταμούς, οροθετική γραμμή του δάσους και έχει ψηφιοποιήσει υφιστάμενους δασικούς χάρτες.

Επίσης, εντός του υπό αναφορά έτους συνεχίστηκε ο έλεγχος των κτηματικών σχεδίων του Εθνικού Δασικού Πάρκου Αθαλάσσης η οποία ξεκίνησε πιλοτικά το 2015.

Ολοκληρώθηκε επίσης η οριοθέτηση κρατικής (χαλίτικης) γης στην Κοινότητα Δελικήπου, της οποίας θα προωθηθεί η κήρυξη σε κρατικό δάσος το 2017, μαζί με κρατική (χαλίτικη) γη στις κοινότητες Λυμπιών, Κόρνου και Λουρουτζίνας, η οποία οριοθετήθηκε παλαιότερα.

11. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ

Στα πλαίσια της διαφώτισης για διατήρηση και προστασία της φύσης, το Τμήμα διοργάνωσε γιορτές, διαλέξεις, συμμετείχε με λειτουργούς του σε ραδιοφωνικά και τηλεοπτικά προγράμματα και εξέδωσε νέο διαφωτιστικό και ενημερωτικό υλικό. Επίσης αξιοποίησε την προσφορά εθελοντικής εργασίας για δενδροφύτευση με σκοπό την επέκταση του πρασίνου.

Η λειτουργία των Κέντρων Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Τροόδους και Αθαλάσσας συνεχίστηκε με μεγάλη επιτυχία. Κατά το 2016, το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Τροόδους δέχτηκε 4.000 επισκέπτες, ενώ το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αθαλάσσας, δέχτηκε 8.263 επισκέπτες κυρίως μέσω του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, σχολείων και οργανωμένων συνόλων. Επίσης συνεχίστηκε με επιτυχία η επίσκεψη του κοινού στο Πάρκο Οικόσιτων Ζώων που βρίσκεται στους εξωτερικούς χώρους του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αθαλάσσας.

Μετά από την παραλαβή των κτηριακών εγκαταστάσεων του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και Εκπαίδευσης στο Κάβο Γκρέκο τον Νοέμβριο του 2015, κατά το 2016 συνεχίστηκαν οι προσπάθειες για την ολοκλήρωση των εργασιών εγκατάστασης και λειτουργίας των 3 ενυδρείων που εκκρεμούσαν. Επίσης, καθ' όλη την διάρκεια του υπό αναφορά έτους συνεχίστηκαν οι προσπάθειες από το Τμήμα Δασών για την ανάπτυξη των εκθεμάτων για τα διάφορα διοράματα που θα προβάλλονται στους εκθεσιακούς χώρους του Κέντρου όπως απολιθώματα, θαλάσσια εκθέματα, γεωλογικά εκθέματα, ψάρια και άλλο ζωντανό υλικό για τα ενυδρεία, συλλογή με πεταλούδες και άλλα έντομα, εκθέματα για χλωρίδα και άλλα.

Εντός του 2016, το Τμήμα Δασών συμμετείχε στα πιο κάτω έργα του Προγράμματος LIFE+:

- Έργο Ριζοελιά: "Βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των οικοτόπων προτεραιότητας *1520 και *5220 στο Εθνικό Δασικό Πάρκο Ριζοελιάς". Το έργο ξεκίνησε το Σεπτέμβριο του 2013 και αναμένεται να ολοκληρωθεί το Φεβρουάριο του 2017
- Έργο LIFE FORBIRDS: "Βελτίωση δασικών βιοτόπων σε χαμηλά υψόμετρα για τα πουλιά". Το έργο ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2014 και αναμένεται να ολοκληρωθεί το Δεκέμβριο του 2017
- Έργο LIFE KEDROS: "Ολιστική Διαχείριση του Οικότοπου Προτεραιότητας 9590* στην περιοχή του Δικτύου NATURA 2000 Κοιλιάδα Κέδρων - Κάμπρος". Το έργο ξεκίνησε το Σεπτέμβριο του 2016 και θα ολοκληρωθεί τον Αύγουστο του 2020.

Επιπρόσθετα, το Τμήμα Δασών μετείχε ενεργά στην υποβολή (τριών προτάσεων INTERREG, δύο προτάσεων Balcan-Med, μίας πρότασης LIFE, μιας πρότασης στον οργανισμό MAVA και μιας πρότασης που υποβλήθηκε για χρηματοδότηση στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης) για τη νέα περίοδο.

Επίσης το Τμήμα Δασών συμμετέχει στο Πρόγραμμα ΕΕΑ – Grants 2009 – 2014: "Διατήρηση της Βιοποικιλότητας στο Μεταλλείο Αμιάντου στο Εθνικό Δασικό Πάρκο Τροόδους", το οποίο άρχισε τον Ιανουάριο του 2013 και μετά από παράταση που δόθηκε αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Απρίλιο του 2017.

Το Τμήμα Δασών συμμετέχει επίσης στο ερευνητικό πρόγραμμα του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών "Εξέταση της δυνατότητας εμπορικής αξιοποίησης αυτοφυών και ενδημικών φυτών της κυπριακής χλωρίδας" το οποίο ξεκίνησε τον Ιούνιο του 2015 και αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Ιούνιο του 2017, στο έργο "Global Tree Seed Bank Project" του Πανεπιστημίου Frederick, το οποίο ξεκίνησε τον Ιούλιο του 2015 και αναμένεται να ολοκληρωθεί το Μάρτιο του 2018 καθώς επίσης και στο έργο "CARE-MEDIFLORA – MAVA" Conservation Actions for Threatened Mediterranean Island Flora: ex situ and in situ joint actions, το οποίο ξεκίνησε τον Απρίλιο του 2016 και αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Δεκέμβριο του 2018.

Όπως και τα προηγούμενα χρόνια, ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στο σχέδιο για την προστασία του γύπα (*Gyps fulvus*). Συνεχίστηκε ο συντονισμός του προγράμματος προστασίας του Γύπα και η παροχή τροφής και νερού στην ταΐστρα και στους κλωβούς όπως και η παρακολούθηση της κατάστασης του άγριου πληθυσμού του. Στους κλωβούς διατηρούνται τρία (3) ζευγάρια Κυπριακού Γύπα.

Το Τμήμα Δασών διατηρεί τρεις Βοτανικούς Κήπους οι οποίοι βρίσκονται στον Αμιάντο στο Τρόοδος (Α. Γ. Λεβέντης), στον Ακάμα (Λουτρά της Αφροδίτης) και στην Αθαλάσσα (Δασοβοτανικός Κήπος Α΄ και Β΄). Κατά τη διάρκεια του έτους συνεχίστηκαν οι εργασίες συντήρησης, εμπλουτισμού και επέκτασης των Βοτανικών Κήπων με συλλογή πολλαπλασιαστικού υλικού για εγκατάσταση σε αυτούς.

Κατά τον υπό επισκόπηση χρόνο συνεχίστηκαν οι εργασίες συντήρησης αιωνόβιων δέντρων, τόσο εντός, όσο και εκτός των κρατικών δασών, καθώς και του εντοπισμού νέων τέτοιων δέντρων με σκοπό την κήρυξή τους σε Μνημεία της Φύσης. Το Τμήμα Πολεοδομίας και οικήσεως σε συνεργασία με το Τμήμα Δασών, απέστειλε στις 23 Δεκεμβρίου, 2016, πρόταση στον Υπουργό Εσωτερικών για έκδοση Διατάγματος Προστασίας Δέντρων για 17 Μεμονωμένα Δέντρα και 4 Ομάδες Δέντρων.

Εντός του 2016, συνεχίστηκε η συστηματική καταγραφή των ενδημικών φυτών καθώς επίσης και ο οργανωμένος εντοπισμός και χαρτογράφηση της χλωρίδας με βασικό στόχο την προστασία της. Επίσης συνεχίστηκε η συλλογή δειγμάτων φυτών για τη συμπλήρωση του φυτολογίου (HERBARIUM) του Τμήματος Δασών.

12. ΔΑΣΙΚΗ ΑΝΑΨΥΧΗ

Μέσα στα πλαίσια της πολιτικής για τη δημιουργία και ανάπτυξη των Εθνικών Δασικών Πάρκων συνεχίστηκε η παρακολούθηση της υλοποίησης έργων ανάπτυξης καθώς και συντήρησης σε όλα τα Εθνικά Δασικά Πάρκα.

Συνεχίστηκαν οι διάφορες εργασίες για την ανάπτυξη ή και την επέκταση των εκδρομικών και κατασκηνωτικών χώρων, καθώς επίσης και για τον καθαρισμό και την συντήρησή τους. Κατασκευάστηκαν έργα αναψυχής που περιλαμβάνουν υποδομές (προσπέλαση, ύδρευση), χωματουργικές διαμορφώσεις, τραπεζοπάγκους, κιόσκια, εστίες παρασκευής γεύματος, παιδικές χαρές, ξύλινες περιφράξεις, αποχωρητήρια, καλάθια απορριμμάτων, σήμανση κλπ. Εντός του 2016, λειτούργησαν συνολικά 45 εκδρομικοί χώροι χωρητικότητας 23.204 ατόμων, καθώς και τρεις (3) κατασκηνωτικοί χώροι συνολικής δυναμικότητας 290 αντίσκηνων. Επίσης λειτούργησαν άλλοι δύο (2) κατασκηνωτικοί χώροι οι οποίοι βρίσκονται εντός Κρατικής Δασικής Γης αλλά διαχειρίζονται από άλλους φορείς.

Μέσα στο 2016, κατασκευάστηκε ένα (1) νέο μονοπάτι στη Δασική Περιφέρεια Λευκωσίας, Λάρνακας και Αμμοχώστου, στο Δάσος Μαχαιρά στην κοιλάδα "Βίκλες", μήκους 2,4 χιλιομέτρων. Παράλληλα, λόγω πυρκαγιών υπήρξαν και ζημιές σε δύο (2) μονοπάτια μελέτης της φύσης. Το μονοπάτι "Φράκτη Αργάκας" καταστράφηκε ολοσχερώς από την πυρκαγιά η οποία ξέσπασε στην κοινότητα Αργάκας, ενώ μέρος του μονοπατιού "Αγία Ειρήνη – Λημέρια" καταστράφηκε από την μεγάλη πυρκαγιά στην περιοχή Σολέας η οποία ξέσπασε στην κοινότητα Ευρύχου.

13. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΗ ΞΥΛΕΙΑΣ

Κατά τον υπό επισκόπηση χρόνο συνεχίστηκε η εξαγωγή ξυλείας και η διάθεσή της για την ικανοποίηση των αναγκών των μικρών τοπικών πριστηρίων. Εξήχθηκαν 2.913 κυβικά μέτρα στρογγύλης ξυλείας από τα Κρατικά Δάση, η οποία χρησιμοποιήθηκε για παραγωγή οικοδομήσιμης ξυλείας, παραγωγή κιβωτίων κλπ. Από την ποσότητα αυτή, τα 1.423 κυβικά μέτρα προήλθαν από καμένη ξυλεία. Από τα ιδιωτικά δάση εξήχθηκαν 652 κυβικά μέτρα στρογγύλης ξυλείας, ενώ από άλλες περιοχές εξήχθηκαν άλλα 7 κυβικά μέτρα.

Πέραν της πιο πάνω ποσότητας, από τα Κρατικά Δάση πωλήθηκαν ως καυσόξυλα ή για παραγωγή καρβούνων 14.541 κυβικά μέτρα κλαδοξυλείας, ελαττωματικής και άλλης ξυλείας. Από την ποσότητα αυτή, τα 10.515 κυβικά μέτρα προήλθαν από καμένη ξυλεία. Από τα ιδιωτικά δάση εξήχθηκαν 1.461 κυβικά μέτρα κλαδοξυλείας, ελαττωματικής και άλλης ξυλείας, ενώ από χαλίτικες και άλλες περιοχές εξήχθηκαν άλλα 53 κυβικά μέτρα.

Το Τμήμα Δασών εξέδωσε 12 άδειες για λειτουργία ιδιωτικών πριστηρίων που παράγουν πριστή ξυλεία συγκεκριμένων διαστάσεων για κατασκευαστικούς σκοπούς, παλέτα και κιβώτια για το εξαγωγικό εμπόριο.

14. ΔΑΣΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

Εντός του υπό αναφορά έτους συνεχίστηκαν οι εργασίες πεδίου για τη χαρτογράφηση όλων των δασικών εκτάσεων στις οποίες ασκεί αποτελεσματικό έλεγχο η Κυπριακή Δημοκρατία και οι οποίες ξεκίνησαν το Φεβρουάριο του 2015. Κατά το υπό επισκόπηση έτος, σε Παγκύπρια κλίμακα ολοκληρώθηκαν οι εργασίες σε 260 Κτηματικά Σχέδια και συνολικά το ποσοστό υλοποίησης του έργου κατά το τέλος του 2016, άγγιξε το 30%.

Μέσα στο 2016, ετοιμάστηκαν κατευθυντήριες οδηγίες και έντυπο περιγραφής συστάδων μετά από επιτόπιες παρατηρήσεις για τον Ευκαλυπτώνα Φασουρίου. Επίσης, έγινε ο διαχωρισμός και η περιγραφή 80 ξεχωριστών πολυγώνων ενώ παράλληλα ξεκίνησε και η συγγραφή του Δασοκομικού Σχεδίου, η οποία αναμένεται να ολοκληρωθεί το πρώτο τρίμηνο του 2017.

Επίσης, το Τμήμα Δασών μετέχει στην καθοδηγητική επιτροπή για το Διαχειριστικό Σχέδιο του Ακάμα και στην επιτροπή για τα Διαχειριστικά Σχέδια των Ζωνών Ειδικής Προστασίας για τα πουλιά.

Επιπρόσθετα, εντός του 2016 παραδόθηκε από ιδιώτες εμπειρογνώμονες ολοκληρωμένη μελέτη για την Εκτίμηση της Βοσκοϊκανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης της Βόσκησης στη Χερσόνησο Ακάμα τα αποτελέσματα της οποίας παρουσιάστηκαν σε συνάντηση, στην οποία είχαν προσκληθεί όλοι οι εμπλεκόμενοι κυβερνητικοί φορείς. Το Τμήμα Δασών θα συζητήσει τόσο το περιεχόμενο όσο και τις εισηγήσεις της μελέτης με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς πριν από τη λήψη τελικών αποφάσεων.

15. ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ – ΔΑΣΙΚΑ ΦΥΤΩΡΙΑ

Κατά το 2016 δόθηκε μεγάλη σημασία στη δασοκομική περιποίηση των φυτειών. Νεαρές αναδασώσεις και δένδροστοιχίες συνολικής έκτασης 940,4 εκταρίων έτυχαν δασοκομικής περιποίησης όπως αραιώσεις, βοτανίσματα και πότισμα. Από κώνους που μαζεύτηκαν από το Τμήμα Δασών εκκοκκίστηκαν 74 κιλά σπόρων και άλλα 172 κιλά σπόρων εκκοκκίστηκαν από κώνους που αγοράστηκαν από ιδιώτες. Η ποσότητα που εκκοκκίστηκε το 2016 μαζί με το απόθεμα του 2015 ανήλθε στα 5.681,1 κιλά σπόρων. Από την πιο πάνω ποσότητα, δύο (2) κιλά πωλήθηκαν στο κοινό και 5.116 κιλά χρησιμοποιήθηκαν από το Τμήμα Δασών. Επίσης εντός του 2016, άρχισαν οι διαδικασίες για εξαγωγή δύο (2) κιλών σπόρου κέδρου (*Cedrus brevifolia*) και 10 κιλών σπόρου λατζιάς (*Quercus alnifolia*) στην Αμερική, ενώ δεν έγινε καμία εισαγωγή.

Η παραγωγή στα δασικά φυτώρια του Τμήματος Δασών στην Αθαλάσσα, Πλατάνια, Φασούρι, και Σταυρό της Ψώκας το 2016 ήταν 83.957 φυτά σε σύγκριση με 45.548 το 2015. Η παραγωγή του 2016, το απόθεμα του 2015 μαζί με 200 φυτά τα οποία παραλήφθηκαν από ιδιωτικά φυτώρια ανήλθαν στις 301.415 φυτά. Από αυτά, 26.115 χρησιμοποιήθηκαν από το Τμήμα Δασών, 57.245 πωλήθηκαν στο κοινό, 3.750 πωλήθηκαν σε άλλα Τμήματα και 28.283 δόθηκαν δωρεάν σε σχολεία, κοινότητες, άλλους οργανισμούς και ιδρύματα για φύτευση δημοσίων ή κοινοτικών χώρων.

Το Τμήμα Δασών εντός του 2016 συνέχισε την ετοιμασία τυποποιημένων πρωτοκόλλων για την παραγωγή δασικού πολλαπλασιαστικού υλικού. Συνολικά μέχρι το τέλος του 2016 έχουν ετοιμαστεί 74 πρωτόκολλα.

16. ΜΗΧΑΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

Το 2016 αποκτήθηκαν 60 υπολογιστές γραφείου, πέντε (5) φορητοί υπολογιστές, επτά (7) εκτυπωτές Laser A4, δύο (2) εκτυπωτές έγχρωμοι Laser A4, έξι (6) εξωτερικοί δίσκοι φύλαξης

δεδομένων, 12 πολυμηχανήματα, 40 οθόνες, τρεις (3) διακόπτες, μία (1) φωτοτυπική μηχανή έγχρωμη και μία (1) φωτοτυπική μηχανή μαυρόασπρη.

Εντός του έτους αναβαθμίστηκαν διάφορα λογισμικά προγράμματα και επιπρόσθετα αναπτύχθηκε λογισμικό σύστημα διαχείρισης πτήσεων της Μονάδας Πτητικών Μέσων το οποίο και λειτούργησε σε δοκιμαστική βάση.

Κατά το 2016 έγινε ενημέρωση και αναβάθμιση της ιστοσελίδας του Τμήματος Δασών, τόσο στην Ελληνική, όσο και στην Αγγλική γλώσσα. Επιπρόσθετα, εντός του έτους, ολοκληρώθηκε η δομή της νέας Επίσημης Ιστοσελίδας του Τμήματος Δασών σε συνεργασία με το Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής και αναμένεται ότι η νέα Ιστοσελίδα θα ενημερωθεί και θα δημοσιοποιηθεί στις αρχές του επόμενου έτους.

Επίσης, εντός του 2016, ενημερώθηκαν από το Τμήμα Δασών οι πιο κάτω ιστοσελίδες:

- Βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των οικοτόπων προτεραιότητας *1520 και *5220 στο Εθνικό Δασικό Πάρκο Ριζοελιάς
- Βοτανικός Κήπος Τροόδους "Α. Γ. Λεβέντης"

17. ΔΑΣΙΚΗ ΜΗΧΑΝΙΚΗ

α) Δασική Οδοποιία

Κατά τον υπό επισκόπηση χρόνο βελτιώθηκε και ασφαλοστρώθηκε τμήμα 0,91 χιλιόμετρα του δρόμου Σπήλια – Σαράντι, 1,3 χιλιόμετρα του δρόμου Λυθροδόντα – Μάντρα του Καμπιού, 0,61 χιλιόμετρα του δρόμου Μαθιάτη – Δελίκηπου καθώς και 1,3 χιλιόμετρα του δρόμου Λυθροδόντα - Δελίκηπου. Επίσης, συνεχίστηκε η συντήρηση καθώς και η διαπλάτυνση ή βελτίωση άλλων υφιστάμενων δρόμων και κατασκευάστηκαν 0,3 χιλιόμετρα δρόμων προσπέλασης.

Στο τέλος του 2016, το ολικό μήκος του δασικού οδικού δικτύου ήταν ως εξής:

- 1.398,175 χιλιόμετρα κύριων δασικών δρόμων από τα οποία 214,25 χιλιόμετρα είναι ασφαλόδρομοι που συνδέουν διάφορες κοινότητες και ορεινά θέρετρα
- 1.019,813 χιλιόμετρα δρόμων προσπέλασης
- 1.218,506 χιλιόμετρα εξαγωγικών δρόμων

β) Δασικές Τηλεπικοινωνίες

Το Τμήμα διατηρεί και συντηρεί δικό του τηλεπικοινωνιακό σύστημα για αποτελεσματική δασική προστασία και διαχείριση. Κατά τη διάρκεια του χρόνου έγιναν οι αναγκαίες εργασίες για τη συντήρηση και βελτίωση του συστήματος.

γ) Δασικά Κτήρια

Μέσα στο 2016, ολοκληρώθηκε η κατασκευή των πιο κάτω νέων έργων:

- Δύο (2) νέων παρατηρητηρίων, το παρατηρητήριο "Μακούντας" στην κοιλάδα Λυσού και το παρατηρητήριο "Παχυάμμου" στην κοιλάδα Γιαλιάς
- Δύο (2) νέων χώρων υγιεινής, ο πρώτος στον εκδρομικό χώρο Σταυρού Ψώκας και ο δεύτερος στο παρατηρητήριο "Βρέτσια".
- Ενός (1) νέου στεγασμένου χώρου στάθμευσης 6 θέσεων στα Κεντρικά Γραφεία του Τμήματος στη Λευκωσία
- Ενός (1) νέου δωμάτιο για τοποθέτηση των μετρητών της Α.Η.Κ. των περιπτέρων Τροόδους

Επίσης, εντός του έτους άρχισαν οι εργασίες για την κατασκευή νέων χώρων υγιεινής για το ωρομίσθιο προσωπικό στο δασικό σταθμό Αθαλάσσας και έγιναν και άλλες εργασίες για επέκταση, βελτίωση και συντήρηση των κτηρίων όπου στεγάζονται οι διάφοροι Δασικοί Σταθμοί καθώς και άλλα υποστατικά του Τμήματος.

δ) Μέσα Μεταφοράς και Μηχανήματα

Κατά τη διάρκεια του χρόνου, το Τμήμα εφοδιάστηκε με τέσσερα (4) μεγάλα πυροσβεστικά οχήματα, με ένα (1) μικρό πυροσβεστικό περιπολικό καθώς και με επτά (7) άλλα νέα οχήματα (5 διπλοκάμπινα και 2 οχήματα μεταφοράς προσωπικού). Αγοράστηκαν επίσης διάφορα δευτερεύοντα μηχανήματα, εξοπλισμός, εργαλεία και όργανα.

Για κάλυψη των αναγκών του, το Τμήμα Δασών κατά το 2016 ενοικίασε επίσης από τον ιδιωτικό τομέα μέσω προσφορών, αριθμό οχημάτων/ μηχανημάτων όπως φορτηγά, βυτιοφόρα, πρωτοθέτες γης, γεωργικά τρακτέρ, εκσκαφείς/ φορτωτήρες (ντίκερ), ανυψωτικά οχήματα κλπ.

Κατά το 2016 συνεχίστηκε η λειτουργία των μηχανουργείων του Τμήματος στην Αθαλάσσα, Σταυρό Ψώκας και Πλατάνια.

18. ΔΑΣΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με αριθμό 79.070 ημερομηνίας 1/7/2015, σχετικά με το μέλλον του Δασικού Κολεγίου Κύπρου προνοεί την αναστολή της προσφοράς του τριετούς κύκλου σπουδών και κατ' επέκταση την αναστολή της εισδοχής νέων σπουδαστών στο Δασικό Κολέγιο Κύπρου, μέχρι τη λήψη διαφορετικής Απόφασης από το Συμβούλιο σε κατάλληλο χρόνο και εφόσον οι συνθήκες το επιτρέψουν. Επίσης, η απόφαση προνοεί την ετοιμασία Σχεδίου Δράσης για την περίοδο 2016 - 2018, με τριετή προϋπολογισμό, για τη διεύρυνση της λειτουργίας του Δασικού Κολεγίου Κύπρου και ως Δασικό Εκπαιδευτικό/ Επιμορφωτικό Κέντρο και τέλος, η διερεύνηση της αξιοποίησης των υποδομών του Δασικού Κολεγίου Κύπρου από άλλους ενδιαφερόμενους φορείς για συνολική αξιοποίηση των υποδομών.

Στη βάση της Απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου, το Τμήμα Δασών ετοίμασε Σχέδιο Δράσης για τη μετεξέλιξη του Δασικού Κολεγίου σε εκπαιδευτικό και επιμορφωτικό κέντρο το οποίο προωθήθηκε στο Υπουργείο για έγκριση. Στο πλαίσιο υλοποίησης του πιο πάνω Σχεδίου Δράσης, το 2016 πραγματοποιήθηκαν τα ακόλουθα επιμορφωτικά/ εκπαιδευτικά/ επαγγελματικά προγράμματα:

- Αναγνώριση και Χαρτογράφηση τύπων οικοτόπων της Κύπρου
- Ορθή και Ασφαλή Χρήση Αλυσσοπρίονων
- Εκπαίδευση δασοπυροσβεστών στη δασοπυρόσβεση
- Fire Protection Management in Cyprus

Με βάση την παράγραφο δ) της Υπουργικής Απόφασης με αριθμό 79.070 και ημερομηνία 1/7/2015, το Υπουργείο Γεωργίας Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος προχώρησε εντός του 2016, σε πρόσκληση ενδιαφέροντος, για να διερευνήσει την ύπαρξη ενδιαφέροντος εκ μέρους εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων Ανώτατης και Ανώτερης Εκπαίδευσης που λειτουργούν στην Κύπρο, για πιθανή αξιοποίηση των υποδομών του Δασικού Κολεγίου Κύπρου στον Πρόδρομο. Με βάση την πρόσκληση αυτή, υποβλήθηκαν στο Τμήμα Δασών δύο προτάσεις, μία από το Πανεπιστήμιο Κύπρου και μία από το Πανεπιστήμιο FREDERICK. Το Τμήμα Δασών πραγματοποίησε συναντήσεις με εκπροσώπους των δύο πανεπιστημίων και στην παρούσα φάση βρίσκεται σε εξέλιξη η αξιολόγηση των προτάσεων τους.

Εντός του 2016 υλοποιήθηκαν επίσης διάφορες επιμορφωτικές/ εκπαιδευτικές δραστηριότητες, οι οποίες οργανώθηκαν από τον Πυρήνα Μάθησης του Τμήματος Δασών.

19. ΔΑΣΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Η Δασική Έρευνα συνεχίστηκε πάνω στα ίδια θέματα όπως και στο παρελθόν. Συνοπτικά δόθηκε έμφαση στην παρακολούθηση των Δασών και των Περιβαλλοντικών αλληλεπιδράσεων, στην παραγωγή γενετικά βελτιωμένου σπόρου τραχείας πεύκης, στη συντήρηση και βελτίωση των δασοβοτανικών κήπων και της τράπεζας κλώνων, στην προστασία και διατήρηση των δασικών γενετικών πόρων, στην προστασία των δασών από ασθένειες και έντομα κλπ.

20. ΔΙΑΦΩΤΙΣΗ

Το Τμήμα εντός του 2016, στα πλαίσια της διαφώτισης για διατήρηση και προστασία της φύσης, διοργάνωσε γιορτές και διαλέξεις, συμμετείχε με Λειτουργούς του σε ραδιοφωνικά και τηλεοπτικά προγράμματα και εξέδωσε νέο διαφωτιστικό και ενημερωτικό υλικό. Η εκστρατεία διαφώτισης κυμάνθηκε στα ίδια πλαίσια όπως και κατά τα προηγούμενα χρόνια. Οργανώθηκαν διάφορες εκδηλώσεις και έγιναν διαλέξεις σχετικές με δασικά θέματα με έμφαση στην πρόληψη των δασικών πυρκαγιών και στην επέκταση του πρασίνου.

21. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΟ ΔΑΣΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

(α) Εργατικό δυναμικό Τμήματος Δασών

Το προσωπικό που απασχολήθηκε από το Τμήμα Δασών κατά το 2016 ήταν:

- Δασικοί υπάλληλοι και άλλο δημοσιοϋπαλληλικό προσωπικό: 240
- Δασικοί υπάλληλοι (έκτακτοι): 46
- Γραμματειακό και Λογιστικό προσωπικό: 14
- Τακτικό ωρομίσθιο κυβερνητικό προσωπικό: 132
- Έκτακτο ωρομίσθιο κυβερνητικό προσωπικό:
 - *727 άτομα από τις 730 εγκριμένες θέσεις (Ο αριθμός των ατόμων αυτών αντιστοιχεί σε 448 μονάδες πλήρους απασχόλησης)
- Αποσπασμένο προσωπικό: 13
 - * Με βάση έγκριση του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού 24 από τα πιο πάνω (727) άτομα από το έκτακτο ωρομίσθιο προσωπικό του Τμήματος Δασών αποσπάστηκε στο Υπουργείο Εργασίας για τη κάλυψη των αναγκών για το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα και άλλα δύο (2) άτομα αποσπάστηκαν στο Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων.

Παράλληλα, εντός του 2016 στο πλαίσιο του σχεδίου της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, "Συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης και απόκτησης εργασιακής πείρας για το Έργο Βελτίωση της απασχολησιμότητας των ανέργων", στο Τμήμα Δασών απασχολήθηκαν συνολικά οκτώ (8) άνεργοι επιστήμονες οι οποίοι εργοδοτήθηκαν από τις αρχές Νοεμβρίου 2015 και ολοκλήρωσαν την απασχόληση τους εντός του 2016.

Οι εγκριμένες θέσεις εργασίας του Τακτικού Ωρομίσθιου Προσωπικού στο Τμήμα Δασών μειώθηκαν κατά 14 σε σχέση με το 2015.

(β) Προσφορά εργασίας σε περίοικους των δασών

Μέσα στα πλαίσια της κοινωνικοοικονομικής πολιτικής της Κυβέρνησης που εκφράζεται ταυτόχρονα και μέσω του Τμήματος Δασών, προσφέρθηκε απασχόληση σε περίοικους των δασών.

Η ολική απασχόληση που προσφέρθηκε άμεσα από το Τμήμα Δασών μέσω εργοδότησης σε τακτικούς και έκτακτους εργάτες ανήλθε στις 158.159 ανθρωποημέρες. Εκτός από τα άτομα που απασχολήθηκαν άμεσα από το Τμήμα, ένας σημαντικός αριθμός ατόμων απασχολήθηκε έμμεσα είτε από ιδιώτες εργολάβους, οι οποίοι ήταν ανάδοχοι προσφορών του Τμήματος Δασών, είτε ως αυτοεργοδοτούμενοι για την υλοτομία και μεταφορά ξυλείας στα διάφορα πριστήρια ή σε άλλα έργα όπως κατασκευή και συντήρηση δρόμων, συντήρηση κτηρίων, δημιουργία και συντήρηση δενδροστοιχιών, συντήρηση εκδρομικών χώρων κλπ.

(γ) Ασφάλεια και Υγεία

Στα πλαίσια του προγράμματος ασφάλειας και υγείας στο χώρο εργασίας που έχει ως στόχο την προστασία της ζωής, της αρτιμέλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία τους, εντός του 2016, έγιναν Εκτιμήσεις Κινδύνων για όλες τις δασικές εργασίες, οι οποίες αναθεωρούνται κάθε χρόνο, τόσο για ενημέρωση των νεοεισερχομένων, όσο και για υπενθύμιση των εργασιακών κινδύνων στο μόνιμο προσωπικό.

Κατά το 2016, λειτούργησαν 16 Επιτροπές Ασφάλειας οι οποίες κάλυψαν όλο το προσωπικό του Τμήματος Δασών. Επιπρόσθετα, λειτούργησε η Παγκύπρια Συντονιστική Επιτροπή Ασφάλειας (ΠΑΣΕΑ) του Τμήματος, η οποία αποσκοπεί στη βελτίωση του συντονισμού όσων έχουν οριστεί ως υπεύθυνοι για την ασφάλεια και την υγεία στους χώρους εργασίας και στην ενίσχυση των προσπάθειών για την επίτευξη υγιούς και ασφαλούς εργασιακού περιβάλλοντος.

Πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις σε διάφορα εργοτάξια για έλεγχο των μέτρων τα οποία λαμβάνονται για την ασφάλεια των εργαζομένων και όπου κρίθηκε αναγκαίο έγιναν οι ανάλογες συστάσεις για τη λήψη διορθωτικών μέτρων. Επίσης, 866 εργαζόμενοι του Τμήματος συμμετείχαν σε διάφορα εκπαιδευτικά προγράμματα σχετικά με την Ασφάλεια και τη Υγεία στην Εργασία.

Εντός του 2016, συνέβησαν 14 γνωστοποιήσιμα εργατικά ατυχήματα σε εργοδοτούμενα από το Τμήμα Δασών πρόσωπα κατά τη διάρκεια της εργασίας τους.

22. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΆΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ

Μέσα στα πλαίσια ανάπτυξης συνεργασίας της Κύπρου με άλλες χώρες σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος στο δασικό τομέα έγιναν τα πιο κάτω:

(α) Χρηματοδοτικός Μηχανισμός ΕΟΧ και Νορβηγίας

Στα πλαίσια του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) και Νορβηγίας (EEA and Norway Grants), συνεχίστηκε κατά το 2016 η υλοποίηση του έργου με τίτλο “Biodiversity Conservation in Restoration and Management of the Amiantos Asbestos Mine at Troodos National Forest Park”. Ο προϋπολογισμός του έργου ανέρχεται στα €1.350.000 και συγχρηματοδοτείται από τον Χρηματοδοτικό Μηχανισμό ΕΟΧ σε ποσοστό 85% και την Κυπριακή Δημοκρατία σε ποσοστό 15%.

Σκοπός του έργου, είναι η αναδιοργάνωση και ο εκσυγχρονισμός των εργασιών αποκατάστασης στο μεταλλείο Αμιάντου, καθώς επίσης η εισαγωγή μέτρων διατήρησης της βιοποικιλότητας κατά την αποκατάσταση.

Η διάρκεια του έργου ήταν 36 μήνες (Ιανουάριος 2013 - Δεκέμβριος 2015), αλλά ζητήθηκε και δόθηκε παράταση μέχρι το τέλος Απριλίου, 2017.

(β) Συνεργασία με την Αρχή Διατήρησης της Φύσης του Ισραήλ

Κατά το 2016 συνεχίστηκε η συνεργασία σε θέματα προστασίας και διατήρησης της φύσης (Nature Conservation), με την Αρχή Διατήρησης της Φύσης του Ισραήλ - Nature Conservation Authority of Israel, καθώς και με άλλες αρμόδιες Αρχές και Επιστήμονες. Επίσης, λόγω των προβλημάτων που αντιμετωπίζουμε με την εισβολή ξενικών ειδών σε ευαίσθητα οικοσυστήματά μας, υπήρξε συνεργασία με εμπειρογνώμονες από το Ισραήλ σχετικά με τον έλεγχο και περιορισμό του προβλήματος.

Επίσης, τον Νοέμβριο του 2016, συνολικά 23 άτομα από το προσωπικό του Τμήματος Δασών συμμετείχαν στην κατάσβεση δασικών πυρκαγιών στο Ισραήλ. Συγκεκριμένα το Τμήμα συμμετείχε με μια ομάδα εναέριων επιχειρήσεων, αποτελούμενη από έξι (6) άτομα (1 Χειριστή Πτητικών Μέσων, 1 Μηχανικό Αεροσκαφών, 2 Δασικούς Λειτουργούς και 2 Δασοπυροσβέστες) μαζί με ένα πυροσβεστικό αεροσκάφος κατά την περίοδο 24/11 - 28/11/2016 καθώς και με μια ομάδα επίγειων επιχειρήσεων αποτελούμενη από 17 άτομα (8 Δασικούς Υπαλλήλους και 9 Δασοπυροσβέστες) κατά την περίοδο 25/11 – 29/11/2016.

23. ΕΥΘΥΓΡΑΜΜΙΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗ ΔΑΣΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

α) Θέματα σχετικά με τα δάση και το δασικό τομέα που συζητήθηκαν στα Θεσμικά Όργανα της Ε.Ε.

Τα κυριότερα θέματα σχετικά με τα δάση και το δασικό τομέα που συζητήθηκαν στα Θεσμικά Όργανα της Ε.Ε., κατά το 2016 ήταν τα ακόλουθα:

- Ο Διεθνής Διάλογος για τα Δάση και οι δια-συνοδικές δραστηριότητες του Φόρουμ των Ηνωμένων Εθνών για τα Δάση – UNFF
 - Η προετοιμασία της Ε.Ε. ενόψει των δύο (1^{ης} και 2^{ης}) Συναντήσεων της Ειδικής Ομάδας Εμπειρογνομώνων (AHEG1 και AHEG2) για την ανάπτυξη ενός Στρατηγικού Σχεδίου για τη Διεθνή Διευθέτηση για τα Δάση (IAF) και η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των συναντήσεων
 - Ο καταρτισμός του Στρατηγικού Σχεδίου του Φόρουμ για την περίοδο 2017 – 2030 και του πρώτου τετραετούς Προγράμματος Εργασίας (4POW 2017-2020)
 - Η προετοιμασία της Ε.Ε. ενόψει της Ειδικής Συνόδου του Φόρουμ που είναι προγραμματισμένη για τον Ιανουάριο του 2017
- Η εφαρμογή της απόφασης της Ειδικής Υπουργικής Διάσκεψης της Μαδρίτης, της πρωτοβουλίας FOREST EUROPE, σχετικά με μια Νομικά Δεσμευτική Συμφωνία για τα Δάση στην Ευρώπη
- Η προετοιμασία της Ε.Ε. ενόψει της 23^{ης} Συνόδου της Επιτροπής της FAO για τη Δασοπονία (COFO23) και η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της,
- Η εφαρμογή του Πολυετούς Σχεδίου Υλοποίησης της νέας Δασικής Στρατηγικής της Ε.Ε.
- Το Πρόγραμμα Δράσης FLEGT:
 - Η αξιολόγηση της Εφαρμογής του Προγράμματος Δράσης FLEGT της Ε.Ε.
 - Η αξιολόγηση της εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 995/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση των υποχρεώσεων των φορέων εκμετάλλευσης που διαθέτουν ξυλεία και προϊόντα του ξύλου στην αγορά (Κανονισμός για τη Ξυλεία)
 - Οι διαπραγματεύσεις συνομολόγησης εθελοντικών εταιρικών συμφωνιών FLEGT και η εφαρμογή τους (Ινδονησία – Βιετνάμ)
 - Η Έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου Αρ. 13/2015 σχετικά με την υποστήριξη της Ε.Ε. στις χώρες που παράγουν ξυλεία, μέσω του Σχεδίου Δράσης FLEGT
- Τα Προγράμματα Αγροτικής Ανάπτυξης της περιόδου 2014 – 2020 και τα δασικά μέτρα που περιλαμβάνονται σε αυτά
- Ο Κανονισμός 1143/2014 του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την πρόληψη και διαχείριση της εισαγωγής και εξάπλωσης χωροκατακτητικών ξενικών ειδών και οι προβλεπόμενες επιπτώσεις στο δασικό τομέα
- Η πρόταση Κανονισμού (COM(2016) 479 final) σχετικά με τη συμπερίληψη των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και των απορροφήσεων από δραστηριότητες χρήσης γης, αλλαγής χρήσης γης και δασοπονίας εντός του πλαισίου για το κλίμα και την ενέργεια έως το 2030
- Η πρόταση Κανονισμού (COM(2013) 269 final) περί προστατευτικών μέτρων κατά των επιβλαβών για τα φυτά οργανισμών
- Το Δασικό Σύστημα Πληροφόρησης για την Ευρώπη (FISE)
- Ενέργειες σε επίπεδο Ε.Ε. αναφορικά με τις δασικές πυρκαγιές και τη δασική υγεία
- Η χαρτογράφηση και αξιολόγηση των Οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών τους στην Ευρώπη και τα αποτελέσματα του Έργου MAES
- Μελέτη σκοπιμότητας για ένα ενδεχόμενο Σχέδιο Δράσης σχετικά με την αποψίλωση των δασών
- Το πλαίσιο πολιτικής για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και τη βιοενέργεια στην Ευρώπη
- Η Έκθεση για την Κατάσταση των Δασών στην Ευρώπη για το 2015
- Τα αποτελέσματα της 52^{ης} Συνόδου του Συμβουλίου του Διεθνούς Οργανισμού για την Τροπική Ξυλεία (ITTC) και η εκλογή εκτελεστικού Διευθυντή του Οργανισμού

β) Εναρμόνιση με το Κοινοτικό Κεκτημένο

- Εφαρμογή του Νόμου 139 (Ι) / 2013 – Ο περί του Ελέγχου της Εμπορίας Ξυλείας και Προϊόντων Ξυλείας Νόμος του 2013. Εφαρμογή των Κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης με Αρ. 995/2010, 607/2012 και 363/2012.

Κατά το τρίτο έτος εφαρμογής του Νόμου ανανεώθηκαν 236 και εκδόθηκαν άλλες 76 νέες Άδειες Εμπορίας Καυσόξυλων. Επίσης, ανανεώθηκαν 65 και εκδόθηκαν άλλες 6 νέες Άδειες Εμπορίας Ξυλείας και Προϊόντων Ξυλείας.

Για την εφαρμογή του Νόμου, το Τμήμα Δασών προβαίνει στους αναγκαίους ελέγχους στους αδειούχους Εμπόρους Ξυλείας και Προϊόντων Ξυλείας, στους αδειούχους Εμπόρους Καυσόξυλων, σε επιτόπιους ελέγχους σε υποστατικά και οχήματα για παράνομη κατοχή και μεταφορά καυσόξυλων ενώ παράλληλα διερευνά καταγγελίες από πολίτες μέσω των Επιθεωρητών Ελέγχου Ξυλείας και Προϊόντων Ξυλείας, όπως προνοεί η νομοθεσία. Το 2016 πραγματοποιήθηκαν 50 έλεγχοι σε φορείς εκμετάλλευσης που τοποθετούν ξυλεία και προϊόντα ξυλείας στην Κυπριακή αγορά, εκ των οποίων οι 45 είναι και έμποροι ξυλείας και προϊόντων ξυλείας, ενώ άλλοι 327 έλεγχοι έγιναν σε εμπόρους καυσόξυλων. Επίσης για τη παράνομη κατοχή και μεταφορά καυσόξυλων εντός του 2016 πραγματοποιήθηκαν 60 έλεγχοι σε υποστατικά καθώς και 175 έλεγχοι σε οχήματα.

• Σύστημα Αδειών FLEGT

Το Τμήμα Δασών ξεκίνησε από τις 15 Νοεμβρίου, 2016, την εφαρμογή του Νόμου 125 (Ι) / 2010 – Ο περί εφαρμογής του εθελοντικού συστήματος αδειών FLEGT για τις εισαγωγές ξυλείας και Προϊόντων Ξυλείας στην Ευρωπαϊκή Ένωση Νόμος του 2010 και των Κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης με Αρ. 2173/2005 και 1024/2008. Η εφαρμογή του Νόμου περιλαμβάνει ελέγχους, αποδοχή ή απόρριψη αδειών FLEGT, καθώς και φυσικούς ελέγχους σε εμπορεύματα στα σημεία εισόδου στην Κυπριακή Δημοκρατία.

Μέχρι σήμερα μόνο η Ινδονησία έχει προχωρήσει στην έκδοση αδειών FLEGT, ενώ άλλες πέντε (5) χώρες έχουν υπογράψει Εθελοντική Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης (VPA) με την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και προχώρησαν στην ανάπτυξη των συστημάτων που απαιτούνται για τον έλεγχο, την επαλήθευση και την έκδοση της άδειας FLEGT, ενώ άλλες εννέα (9) χώρες βρίσκονται σε διαπραγματεύσεις με την ΕΕ. Επίσης, 11 άλλες χώρες έχουν εκφράσει ενδιαφέρον για έναρξη διαπραγματεύσεων. Οι πρώτες εισαγωγές φορτίων ξυλείας που συνοδεύονται με άδεια FLEGT πραγματοποιήθηκαν από την Ινδονησία προς την Κύπρο τον Δεκέμβριο του 2016.

γ) Εφαρμογή Κοινοτικού Κεκτημένου

- **Εφαρμογή της Οδηγίας 2000/29 σχετικά με τα Προστατευτικά μέτρα κατά της εισαγωγής και διακίνησης επιβλαβών οργανισμών για τα φυτά και φυτικά προϊόντα**
Στα πλαίσια εφαρμογής της Οδηγίας 2000/29 που αφορά θέματα φυτοϋγείας, διεξήχθησαν και μέσα στο 2016 συστηματικοί έλεγχοι σε συγκεκριμένες επιφάνειες παρατήρησης για να διαπιστωθεί η παρουσία ή όχι του φλοιοφάγου εντόμου της πεύκης, *Ips sexdentatus*, για το οποίο η Κύπρος έχει αναγνωριστεί ως προστατευόμενη ζώνη καθώς και του μύκητα *Seiridium cardinale* που προκαλεί την ασθένεια του έλκους του κυπαρισσιού και για τον οποίο η Κύπρος καταβάλλει προσπάθειες για να αναγνωριστεί ως προστατευόμενη ζώνη. Κατά το 2016, δεν έχουν εντοπιστεί προσβεβλημένα φυτά/ ξενιστές για το έντομο *Ips sexdentatus*, ενώ για το μύκητα *Seiridium cardinale* σε επτά περιπτώσεις έχουν εντοπιστεί εντός ιδιωτικών φυτωρίων που διακινούν φυτά κοινοτικής προέλευσης, 10 συμπτωματικά φυτά/ ξενιστές των ειδών *Cupressus macrocarpa* και *Cupressocyparis leylandii*, τα οποία καταστράφηκαν σύμφωνα με τους ενδεδειγμένους κανόνες.

Στα πλαίσια των αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2003/127/ EC, 2004/426/EC και 2006/464/EC η Κύπρος διεξήγαγε ετήσιες επισκοπήσεις για την παρουσία ή όχι των ακόλουθων επιβλαβών οργανισμών καραντίνας: α) του νηματώδη του ξύλου της πεύκης

Bursaphelenchus xylophilus, και των φορέων του (έντομα που ανήκουν στο γένος *Monochamus*), β) του μύκητα *Phytophthora ramorum* που προσβάλλει κυρίως τον δρυ και άλλα πλατύφυλλα, γ) του μύκητα *Gibberella circinata* που προσβάλλει πεύκα, δ) του εντόμου *Anoplophora chinensis* (*Anoplophora glabripennis*) που προσβάλλει φυτά σφένδαμνου, οξυάς, κερκίδας, πλατάνου, λεύκης κτλ., ε) του μύκητα *Ceratocystis platani* που προσβάλλει τα πλατάνια ζ) του βακτηρίου *Xylella fastidiosa* και η) του εντόμου *Dendrolimus sibiricus*. Από τις επισκοπήσεις εντός του 2016 δεν εντοπίστηκε κανένας επιβλαβής οργανισμός.

- **Εφαρμογή της Οδηγίας 1999/105 σχετικά με την Παραγωγή, Εμπορία και Έλεγχο του Δασικού Πολλαπλασιαστικού Υλικού**

Σύμφωνα με τους "Περί Παραγωγής και Εμπορίας Φυτικού Πολλαπλασιαστικού Υλικού Κανονισμούς του 2003" έγιναν επιτόπιοι έλεγχοι στα διάφορα φυτώρια που είναι εγγεγραμμένα στους εθνικούς καταλόγους, χωρίς να παρουσιάζονται οποιαδήποτε προβλήματα.

δ) Εφαρμογή προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης

Συνεχίστηκε η εφαρμογή των ακόλουθων δύο μέτρων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007–2013 για τα οποία αρμόδιο για την εφαρμογή τους είναι το Τμήμα Δασών:

- Μέτρο 2.4 "Δασώσεις".
Συνεχίστηκε η υλοποίηση των αιτήσεων της 1^{ης} και 2^{ης} προκήρυξης των Καθεστώτων 2.4.1 "Δάσωση Γεωργικής Γης" και 2.4.3. "Δάσωση μη Γεωργικής Γης".
- Μέτρο 2.5 "Προστασία των δασών από τις πυρκαγιές και αναδάσωση καμένων περιοχών".
Με την ολοκλήρωση της υλοποίησης του έργου "Συντήρηση αντιπυρικών λωρίδων", υλοποιήθηκαν όλα τα έργα των αιτήσεων της 2^{ης} προκήρυξης.

Άρχισε επίσης, ο έλεγχος των Μακροχρόνιων Συμβατικών Υποχρεώσεων του Μέτρου 2.6 "Διατήρηση και βελτίωση του κοινωνικού και οικολογικού ρόλου των δασών", του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013.

Η οικονομική ενίσχυση που καταβλήθηκε για τα πιο πάνω Μέτρα του Προγράμματος, κατά το 2016, ανήλθε στις €119.452,49 και αφορούσε 50 αιτήματα πληρωμών.

Σε ότι αφορά το Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης 2004–2006 καταβλήθηκαν οικονομικές ενισχύσεις για τις ανειλημμένες υποχρεώσεις του Μέτρου 2.4: «Δάσωση Γεωργικής Γης». Υποβλήθηκαν συνολικά 19 αιτήματα πληρωμών και καταβλήθηκε οικονομική ενίσχυση συνολικού ποσού €18.520,13. Επιπρόσθετα, συνεχίστηκε και ο έλεγχος των Μακροχρόνιων Συμβατικών Υποχρεώσεων.

Σε ότι αφορά το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014–2020, ολοκληρώθηκε η συγγραφή των Εγχειριδίων Εφαρμογής, για το μέρος που αφορούσε το Τμήμα Δασών, των ακόλουθων Καθεστώτων του δασικού Μέτρου 08 "Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών":

- Καθεστώς 8.1: "Δάσωση και δημιουργία δασωδών εκτάσεων",
- Καθεστώς 8.3: "Πρόληψη ζημιών σε δάση εξαιτίας δασικών πυρκαγιών, φυσικών καταστροφών και καταστροφικών συμβάντων",
- Καθεστώς 8.4: "Αποκατάσταση ζημιών σε δάση εξαιτίας δασικών πυρκαγιών, φυσικών καταστροφών και καταστροφικών συμβάντων",
- Καθεστώς 8.5: "Επενδύσεις οι οποίες βελτιώνουν την ανθεκτικότητα και την περιβαλλοντική αξία των δασικών οικοσυστημάτων".

Έχουν επίσης εγκριθεί, από την Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης τα Κριτήρια Βαθμολόγησης των αιτήσεων, όλων των πιο πάνω Καθεστώτων. Για

τα Καθεστώτα 8.1, 8.3 και 8.5 έχουν οριστικοποιηθεί από τον ΚΟΑΠ τα Εγχειρίδια Εφαρμογής τους και έχει γίνει γι' αυτά η πρώτη προκήρυξη.

- **Εθνικό Πρόγραμμα για την Παρακολούθηση των Δασών και των Περιβαλλοντικών Αλληλεπιδράσεων στην Κοινότητα (Διεθνές πρόγραμμα ICP-Forests και Πανευρωπαϊκό Πρόγραμμα FutMon-Life+)**

Στα πλαίσια του προγράμματος "ICP Forests", συνεχίστηκε η συλλογή στοιχείων, οι μετρήσεις, οι εκτιμήσεις και γενικά η παρακολούθηση των Δασών και των Περιβαλλοντικών Αλληλεπιδράσεων στην Κοινότητα, το οποίο καλύπτει δραστηριότητες που έχουν σχέση με την ατμοσφαιρική ρύπανση και τις δασικές πυρκαγιές.

**ΤΑΚΗΣ ΤΣΙΝΤΙΔΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΑΣΩΝ**